

Narodziny wizualności w mediach komputerowych

Krzysztof Gajewski
Instytut Badań Literackich
Polska Akademia Nauk

Łódź, 18 października 2014

Definicje

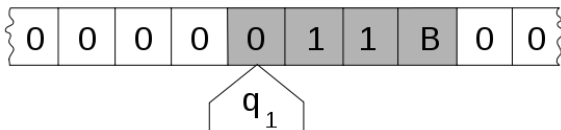
Historia

„Co medium przywraca z tego, co zostało porzucone?”

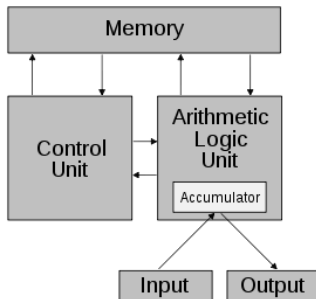
1. symbol (kod) — umowa
2. ikona (obraz) — podobieństwo

Pictura est laicorum litteratura (Honoré d'Autun)

- Maszyna Turinga

- Architektura von Neumanna

„nowe media są wynikiem przecięcia się dwu odrębnych procesów: historii technik obliczeniowych i historii technologii medialnych (...) kliszy fotograficznej, taśmy filmowej, płyty gramofonowej”¹

---

¹Lev Manovich, Język nowych mediów, s. 82

Sketchpad

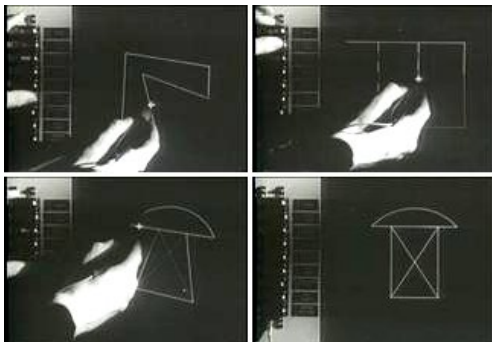

„System „Sketchpad” umożliwia porozumiewanie się człowieka z komputerem poprzez rysowanie linii”²

---

²Ivan Edward Sutherland, Sketchpad: A man-machine graphical communication system, 1963

Sketchpad

„Wyświetlacz podłączony do komputera cyfrowego daje nam szansę na oswojenie się z pomysłami nie dającymi się zrealizować w świecie fizycznym. To lustro, przez które można przejść do matematycznego świata czarów.”³

³Ivan Edward Sutherland, The Ultimate Display, w: Proceedings of the IFIP Congress, red. W. A. Kalenich, Waszyngton 1965

1. grafika komputerowa
2. interfejs graficzny

1. opis $\rightarrow$ obraz (grafika komputerowa)
2. obraz $\rightarrow$ obraz (przetwarzanie obrazów)
3. obraz $\rightarrow$ opis (rozpoznawanie obrazów)⁴

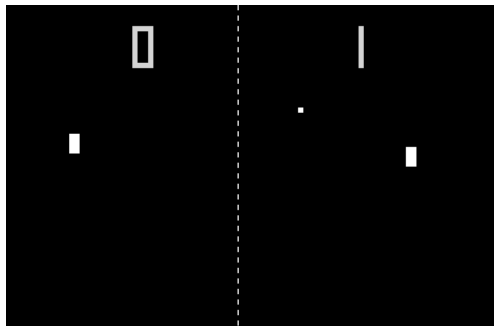
⁴D. Sawicki, Grafika komputerowa, http://wazniak.mimuw.edu.pl/index.php?title=GKIW_Modu\0T4\1_0_-_Wst\u0119p

- wejście
  - trackball (lata 40.)
  - pióro świetlne (lata 50.)
  - mysz komputerowa (lata 60.)
  - ekran dotykowy (lata 80.)
- wyjście
  - metafora biurka (*desktop metaphor*): Xerox Alto, 1973
  - metafora pokoju i okna (*Room With A View*)⁵
- Specjalizacja interfejsu tekstowego

---

⁵Larry Koved, Ted Selker, Room with a view (RWAV): A metaphor for interactive computing, IBM TJ Watson Research Center, 1990.
<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.22.1340&rep=rep1&type=pdf>

Problem cyfryzacji

Pong, 1972

- pismo — kod digitalny (tzw. cyfrowy)
- obraz — kod analogowy

Internet tekstowy vs. internet graficzny

- Internet tekstowy (lata 60. – 1993)
- Internet graficzny (1993)

- Tim Berners-Lee, 1990:
  - HyperText Transfer Protocol (HTTP)
  - HyperText Markup Language (HTML)
- Mosaic (1993)

Powrót do prawdziwych stron

- HTML/CSS (Håkon Wium Lie, 1994)
  - ewolucja: zwój → kodeks → strona WWW = zwój⁶
  - Implementacja w przeglądarkach WWW technologii zwoju
„prowadzi do uciętych linii tekstu i nie działa zbyt dobrze na urządzeniach pozbawionych myszy. I poza tym człowiek ma sentyment do piękna ładnie złożonej strony”⁷
1. PageUp, PageDown
  2. czytniki książek elektronicznych

---

⁶CSS: It was twenty years ago today — an interview with Håkon Wium Lie, <https://dev.opera.com/articles/css-twenty-years-hakon/>

⁷Håkon Wium Lie, Chris Mills, Opera Reader: Paging the Web, <http://people.opera.com/howcome/2011/reader/>, 2011-10-19

„Bezpośredniość, jaką zapewnia technologia ekranu dotykowego w połączeniu z audiowizualnym sprzężeniem zwrotnym daje osobom niepiśmiennym dostęp do informacji cyfrowej”⁸

---

⁸K. Banks, Mobile Learning: How Smartphones Help Illiterate Farmers in Rural India, „National Geographic”, June 5, 2012, <http://newswatch.nationalgeographic.com/2012/06/05/mobile-learning-how-smartphones-help-illiterate-farmers-in-rural-india>